

EUCHARISTIA AKO OBETA CHVÁLY

Sme v polovici jubilejného roka, ktorý nás vedie cestou nádeje. Aj prostredníctvom týchto vonkajších ponúk nám Boh prichádza v službe Cirkvi ako prvý v ústrety svojou láskou. Ľudská odpoveď viery na prvotnú lásku, ktorá nás predchádza sa volá eucharistia. Vzdávanie vďaky. V Septuaginte sa týmto slovom prekladá osobitná forma modlitby hebrejské berakah. Ako súčasť nejednej z týchto modlitieb patrí pamäť o veľkých Božích dielach.

Spisovateľ D. Tarkington vysvetľuje tento názov v populárnej forme. Je to podľa neho názov daru – akási forma dane, ktorú mal slobodný občan gréckeho štátu venovať pre spoločné dobro aspoň raz za život. Mohla to byť stavba mosta, kúpa lode, financovanie opevnenia atď. Nik neurobil nič väčšie pre celé ľudstvo ako Ježiš Kristus, ktorý nás vykúpil. Preto si nič viac nezaslúži tento názov.

Jednou z hlavných charakteristík pútnika, je jeho putovanie, jeho cesta. V bule jubilejného roka je podčiarknutý fakt, že sme pútnici nádeje.

Vieme kam a s kým putujeme. Poznáme svoj cieľ a dokonca ho v určitom zmysle aj dosahujeme (eschaton). Žijeme v eschatologickom „už a ešte nie celkom“. Sme dediči nebeského kráľovstva, adoptované Božie deti, Kristovo Telo, už teraz máme účasť na Božom živote.

Chceme ďakovať Nebeskému Otcovi, oslavovať Ho. **Vieme, že sa to dá realizovať v jedinom prostredníktvi Ježišovi Kristovi.** Jedine v ňom sa dá preklenúť priepasť, ktorá delí človeka a Boha. Snáď je vhodné si uvedomiť, že prvý, kto oslavuje svojho Otca je jednorodený Boží Syn. My sa s ním spájame, zjednocujeme. S Tým, kto ako prvotina prináša obeť chvály.

Pri jednom z letných táborov s deťmi sme chceli spoločne s nimi nejakým spôsobom prežiť toto tajomstvo. Každý deň v zastúpení všetkého čo deti prežili – služby, zábava, nepríjemnosti – vhadzovali zrnká pšenice do veľkej nádoby. Na konci tábora v nedeľu sa priniesli ako obeť dar hostie, upečené z múky pomletých deťmi vyzbieraných zrníek. V tábore prežitý život (viď text modlitby pri obetovaní). Kúsok nášho života sa pri svätej omši stal Kristom. Otcov (JK) a náš dar sa stretli v osobe Ježiša Krista v premenenej hostii.

Svätý pápež Ján Pavol II. to vysvetľuje v jednej zo svojich stredajších katechéz o eucharistii takto:

*„V eucharistickej obete je celé stvorenie milované Bohom predložené Otcovi skrze Kristovu smrť a zmŕtvychvstanie“ (KKC 1359). Tým, že sa spojuje s Kristovou obetou, Cirkev dáva v Eucharistii **hlas k chvále celého stvorenia**. Tomu musí zodpovedať úsilie každého veriaceho: priniesť svoj život, svoje „telo“ - ako hovorí Pavol - ako „živú, svätú, Bohu milú obeť“ (Rim 12, 1) v plnom spoločenstve s Kristom. Týmto spôsobom sa spojuje v jeden život Boh a človek, Kristus za všetkých ukrižovaný a zmŕtvychvstalý a učeník povolaný, aby sa mu celkom daroval.¹*

Ako sa uskutočňuje tento vstup, ponorenie do Krista?

Naša oslava Boha nespočíva v pekných oslavných slovách. Kardinál Ratzinger, neskorší pápež Benedikt XVI. v jednej zo svojich úvah vysvetľuje reťazec premien – aby bolo všetko zjednotené s Kristom a v Kristovi).

(Jozef Ratzinger cituje vo svojom článku časť rímskeho kánonu, kde sa opisuje to, čo sa stalo večer vo večeradle. A potom pokračuje svoju reflexiu slovom, ktoré sa po prečítaní časti eucharistickej modlitby akoby samé ponúka - „PREMENA“).

¹ Katechéza Jána Pavla II. na všeobecnej audiencii pre veriacich na Námestí svätého Petra 11. októbra 2000

Chlieb sa stáva Telom, Jeho Telom. Pozemský chlieb sa stáva chlebom Božím, nebeskou „mannou“ ktorou Boh kŕmi človeka... z myšlienkou na zmŕtvychvstanie – pripravuje zmŕtvychvstanie - dokonca ho už aj iniciuje. Pán, ktorý mohol premeniť kamene na chlieb, vzbudiť z nich synom Abraháma.... sa rozhodol premeniť chlieb na Telo, svoje Telo. Je to možné? Otázkam ľudí v synagóge v Kafarnaume nemôžeme ujsť ani my. Je tu, pred svojimi učeníkmi, zo svojim Telom – ako môže tvrdiť o chlebe: toto je moje Telo? Musíme sa pozorne pozrieť na to, čo Ježiš povedal.

Nehovorí len: toto je moje Telo, ale: toto je moje Telo, ktoré sa obetuje (dáva) za vás. Môže sa stať darom, pretože sa dáva ako obeta – obetuje sa. Vďaka aktu obety sa môže dávať, darovať. Je premenený v dar. To isté môžeme povedať vzhľadom na kalich. Nehovorí len: to je moja Krv, ale: *toto je kalich mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás* Môže sa dávať, darovať, pretože je vyliatá.

Čo znamenajú slová „vydaný - obetovaný“ a „vyliatá“? Ježiš je zabitý, je zavesený na kríž a umiera v mukách. Ježišova krv je vyliatá – najprv v Getsemanskej záhrade, potom počas bičovania, založením na hlavu trňovej koruny, ukrižovania a po smrti prebodnutím srdca.

To, čo sa tu deje, je aktom násilia a nenávisti, ktorá mučí a zabíja. V tomto mieste stretáme druhú, hlbšiu vrstvu premeny.

Akt násilia, spáchaný ľuďmi na Ježišovi, **Ježiš vnútorne premieňa** v akt darovania sa za ľudí - **v akt lásky**.

Dramaticky to vidieť v Jeho vnútornom boji na Olivovej hore. To o čom kázal na hore Blahoslavenstiev, teraz sám koná. Na násilie neodpovedá násilím. Násilie premieňa v lásku. **Akt zabíjania, usmrtenia, je premenený v lásku, násilie je premožené láskou.**

JE TO PODSTATNÁ PREMENA, O KTORÚ SA OPIERA VŠETKO OSTATNÉ.

Je to skutočná premena, ktorú potrebuje svet, jediná ktorá ho môže spasíť.

Pretože Kristus premieňa násilie v akte lásky, zvnútra nad ním víťazí. Z tohto dôvodu nasleduje premena samotnej smrti. Láska je silnejšia ako smrť. Nikdy nezanikne (1 Kor 13,8).

Týmto spôsobom je v tejto premene obsiahnutá **d'alšia premena, vedúca od smrti k zmŕtvychvstaniu. Od tela mŕtveho k telu zmŕtvychvstalému.**

Ako bol prvý človek živou dušou - hovorí Pavol - tak nový Adam, Kristus, sa stáva oživujúcim duchom (pozri 1 Kor 15,45). Zmŕtvychvstalý je obeta, je oživujúcim duchom, a ako taký, je darujúcim sa, dokonca ešte viac, je samým darovaním sa.

Neoznačuje to odsunutie matérie, ale naopak. Ona tu dosahuje svoj cieľ. Bez materiálneho procesu smrti a bez vnútorného víťazstva nad ňou, by to všetko nebolo možné.

Preto v premene Zmŕtvychvstania naďalej existuje celý Kristus, teraz však tak premenený, že bytie v Tele a dávanie sa, si vzájomne neprotirečia. Ale jedno je obsiahnuté v druhom.

Ešte jeden pohľad na celok:

V čase Poslednej Večere, Ježiš anticipuje udalosti Kalvárie. Prijíma smrť na kríži a skrze toto prijatie, akt násilia premieňa v akt obety, darovanie sa - obeta samého seba.

Počas Poslednej Večere, je už prítomný **Kríž, prijatý a premenený Kristom**. Táto **prvá** a podstatná premena vedie **k nasledujúcej – v Duchu darcovi života (PARAKLETOS), smrteľné Telo je premenené v Telo Zmŕtvychvstalé.**

Nasledovne, vďaka tomu je možná **tretia premena:**

dary chleba a vína, dary stvorenia a zároveň ovocie ich ľudského prijatia a „premeny“ stvorenia, sú premenené tým spôsobom, že sa v nich stáva prítomný Pán, ktorý dáva sám seba.

Jeho obeta, ***On sám sa stáva prítomný, pretože ON je OBETA.*** Ona nie je niečo, čo mu patrí, ale je to On sám.

Otvára sa tu pohľad na **dve nasledujúce premeny**, ktoré mali v Eucharistii podstatný význam od samého momentu jej ustanovenia.

Premenený chlieb, premenené víno, v ktorých Pán dáva samého seba ako oživujúci Duch, majú za cieľ premeniť nás ľudí – tak, aby sme sa stávali s Ním jedným chlebom a nasledovne s Ním jedným Telom.

Premena darov, ktorá je len pokračovaním podstatných premien Kríža a Zmŕtvychvstania, nie je koncovým bodom, ale novým počiatkom. ***Cieľom Eucharistie je premena osôb***, prijímajúcich Eucharistiu - Krista v autentickom spoločenstve – v jednote s Jeho premenou. Cieľom je teda, je pokoj a zjednotenie s Ním: aby sme sa my, indivíduá odlúčené od seba, žijúci vedľa seba, alebo proti iným, stávali s Kristom a v ňom obetným organizmom a žili s myšlienkou o zmŕtvychvstaní a novom svete.

Spolu s tým sa stáva viditeľnou **piata** a posledná premena.

Prostredníctvom nás – premenených, ktorí sme sa stali jedným Telom a oživujúcim duchom, sa má premeniť celé stvorenie.

Celé stvorenie sa ***má stať „novým mestom“ novým rajom, živým príbytkom Boha – Bohom, ktorý je všetko vo všetkom (1 Kor 15,28).***

Týmto spôsobom svätý Pavol opisuje cieľ stvorenia, ktorý sa má realizovať skrze Eucharistiu.

Eucharistia je teda proces premien, do ktorého sme zapojení. Je Božou mocou premeny nenávisti a násilia, Božou mocou premeny sveta.

Preto sa modlíme o to, aby nás Boh premieňal a spolu s nami, aby premieňal svet, ktorý je na ceste do nového Jeruzalema.²

Neodpustím si zhrnúť povedané slovami pápeža Jána Pavla II. v už citovanej katechéze: „*Skrze Krista, s Kristom a v Kristovi máš ty, Bože, Otče všemohúci, v jednote s Duchom Svätým všetku úctu a slávu.*” Toto vyhlásenie trinitárnej chvály spečatuje v každom eucharistickom slávení modlitbu kánona. Eucharistia je ***totiž dokonalou „obetu chvály“, najvyššou oslavou***, ktorá stúpa zo zeme k nebu, „*zdrojom a vrcholom celého kresťanského života, (v ktorej Božie deti) prinášajú (Otcovi) božskú žertvu a s ňou seba samých*” (LG 11). V Novom zákone nás List Hebrejom učí, že kresťanská liturgia je obetou, ktorú prináša „*veľkňaz: svätý, nevinný, nepoškvrnený, oddelený od hriešnikov, povýšený nad nebesia, ktorý to urobil raz a navždy, keď obetoval seba samého*” (porov. Hebr 7,26-27). „*Skrze neho ustavične prinášajme Bohu obetu chvály*” (Hebr 13,15).³

² Joseph Ratzinger, Opera omnia – Teologia liturgii, s. 413-415

³ Katechéza Jána Pavla II. na všeobecnej audiencii pre veriacich na Námestí svätého Petra 11. októbra 2000